

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

„Metodika 2. mapování veřejné zeleně v intravilánu města Liberce v rámci projektu BIDE LIN“

Liberec 2018

Základní členění

Taxon – Určuje se rod, druh, kultivar.

Obvod kmene – ve výšce 130 cm, pokud nebude umožněno, bude uvedena výška, kde byl obvod měřen, případně další obvody ve vícekmenech

Výška nasazení koruny – vzdálenost v metrech od paty kmene k místu, kde začíná hlavní objem větví a asimilačních orgánů

Výška dřeviny

Průměr koruny – nejkratší a nejdelší rozměr

Plocha zapojené skupiny s výčtem taxonů, které se ve skupině nachází

Přítomnost vazeb

Fyziologické stáří – Zařazení do věkových kategorií:

- 1) Nově vysazený jedinec, neaklimatizovaný
- 2) Mladý aklimatizovaný strom ve fázi dynamického růstu
- 3) Dospívající jedinec, dorůstající do velikosti dospělého stromu
- 4) Dospělý jedinec, začíná se projevovat stagnace růstu
- 5) Starý jedinec, projevuje se ústup koruny
- 6) Senescentní jedinec, strom s postupně odumírající primární korunou

Popis stavu stromu

Fyziologická vitalita – Charakterizuje strom z hlediska jeho fyziologické aktivity. Hodnotí se parametry ukazující na jeho životaschopnost – schopnost reagovat na vlivy prostředí a bránit se napadení patogenními organismy. Hlavním hodnoceným parametrem je defoliace koruny, malformace větvení na periférii koruny, vývoj sekundárních výhonů. Principem hodnocení je zachytit dlouhodobý průběh vitality a vyloučit akutní krátkodobé vlivy (jako je např. jednorázovou defoliaci v důsledku žiru hmyzu).

- 0) Vysoká
- 1) Mírně narušená
- 2) Zřetelně narušená – stagnace růstu, prosychání koruny na periferních oblastech
- 3) Výrazně snižená – začínající ústup koruny, odumřelý vrchol koruny
- 4) Zbytková vitalita – větší část koruny odumřelá
- 5) Odumřelý strom

Zdravotní stav – Zhodnocení stavu stromu z hlediska narušení jeho kořenového systému, kmene a větví. Jako narušení se chápe přítomnost růstových defektů (např. tlakových vidlic), zjištěná mechanická poškození (rány, stržená kůra apod.) a napadení patogenními organismy (především dřevokaznými houbami). Do hodnocení se nezařazuje vliv nevhodného ořezu.

- 0) Vysoký
- 1) Dobrý – defekty malého rozsahu bez vlivu na stabilitu nosných prvků
- 2) Zhoršený – narušení zásadnějšího charakteru, často vyžadující stabilizační či sanační zásah
- 3) Výrazně zhoršený – souběh defektů, vyžaduje stabilizační zásah, často snižuje perspektivu hodnoceného stromu

- 4) Silně narušený – bez možnosti stabilizace, zkrácená perspektiva
- 5) Havarijní – akutní riziko rozpadu stromu

Provozní bezpečnost – Je determinována především biomechanickou složkou vitality dřevin. Ta udává odolnost vůči rozlomení, vyvrácení či jiné destrukci. Sleduje množství, typy a míru defektů či podmínek, které vytvářejí predispozice k tomuto selhání.

- 0) Optimální – stromy zcela bezpečné, resp. bez zjevných defektů a nevyžadující žádné zásahy k jejich stabilizaci
- 1) Snížená – stromy s mírnými, příp. teprve se rozvíjejícími defekty, v případě delší prodlevy zásahu se jejich stav může snadno zhoršit do nižšího stupně
- 2) Silně snížená – stromy s výraznými defekty, náchylné k selhání, zlomu či vývratu vyžadující rychlý zásah
- 3) Havarijní stav – strom v havarijním stavu nebo s fatálními defekty vyžadující okamžitý zásah k jejich stabilizaci, příp. kácení

Cíl dopadu – Hodnotí intenzitu provozu na stanovišti a možnost ublížení na zdraví nebo poškození majetku v dopadovém prostoru stromu. Nehodnotí provozní bezpečnost stromku, ale pouze stanoviště.

- 0) Bez rizika – extenzivní, málo využívané plochy s nízkým provozem, dostatečně vzdálené od budov a konstrukcí
- 1) Nízké riziko – málo exponované plochy s mírným provozem
- 2) Střední riziko – častěji využívané plochy s vyšším provozem nebo častějším výskytem osob
- 3) Vysoké riziko – plochy s častým a dlouhodobým výskytem osob, intenzivním provozem (komunikace, parkoviště), nebo v blízkosti staveb v dopadové zóně stromu

Perspektiva stromu – Hodnota vyjadřující životnost a délku uplatnění stromu z pěstebního hlediska.

Stupeň P – dřeviny alespoň střednědobě perspektivní – dřeviny se středně až dlouhodobou perspektivou, které nemají zásadní zjevné znaky, jež by zásadně zkrátily jejich setrvání na stanovišti

Stupeň K – dřeviny se zkrácenou perspektivou (krátkodobě perspektivní) – dřeviny, které mají výrazné znaky, co značně snižují jejich dlouhodobou perspektivu

Stupeň N – dřeviny neperspektivní a havarijní – dřeviny ve špatném zdravotním stavu, nebo i takové, u kterých není účelné vynakládat prostředky na jejich další stabilizaci či ošetření, strom havarijní

Sadovnická hodnota – Souhrn všech biologických a estetických vlastností dané dřeviny.

- 1) Dřeviny nevyhovující, dřeviny silně poškozené, odumírající a odumřelé, určené k bezprostřednímu odstranění
- 2) Dřeviny podprůměrné, dřeviny s nápadně sníženou vitalitou, významně deformovanou korunou, určené k odstranění v krátkodobém výhledu
- 3) Průměrné dřeviny, dřeviny s průměrnou vitalitou, s předpoklady k alespoň střednědobé existenci a dřeviny zdravé a vitální, ale podprůměrné velikosti
- 4) Velmi hodnotné dřeviny, dřeviny dlouhověkých taxonů, s rozměrnou a pouze nevýznamně redukovanou korunou, vitální, bez známek poškození a chorob ohrožující jejich existenci v dlouhodobém výhledu, cenné dřeviny
- 5) Nejhodnotnější dřeviny, dřeviny dlouhověkých taxonů, s rozměrnou a kompletní korunou, zcela zdravé a nepoškozené, dřeviny vyžadující mimořádných ohledů kompoziční akcenty budoucí kompozice, tyto by měly být zachovány prakticky ve všech případech

Návrhy opatření

Specifikován je vždy základní udržovací řez, případně speciální zásah (obvodová redukce), u některých dřevin navíc s bližší specifikací nebo s ošetřením nad rámec základního zásahu (lokální odlehčení, vazba apod.).

Výchovný řez – řez mladého stromu za účelem zapěstování jeho koruny. Cílem je založení tvarově charakteristické koruny pro daný druh či kultivar a přizpůsobení funkčním požadavkům stanoviště (např. úpravou podchodné, podjezdové výšky, redukci koruny směrem k budovám, veřejnému osvětlení či jiným překážkám).

Zdravotní řez – řez zaměřený na řešení zdravotního stavu stromu. Odstraňují se především větve suché, vitalitně oslabené, nevhodné z hlediska architektury koruny, křížící se, infikované či napadené škůdci, rizikové z hlediska provozní bezpečnosti. To vše při zachování charakteristického habitu daného taxonu. Zdravotní řez primárně řeší cíle řezu bezpečnostního.

Bezpečnostní řez – odstraňování suchých větví s průměrem nad 5 cm, odlehčení větví se zřetelnými staticky významnými defekty, které bezprostředně ohrožují provozní bezpečnost. Odstraňování větví zavěšených či zlomených. Neřeší komplexní statické poměry celého stromu (možnost vývratu, zlomu kmene či velkých kosterních větvení).

Redukční řez – řez zmenšující objem koruny nebo zakracující větve. Nezahrnuje řez zdravotní. Zásah musí být proveden citlivě při zachování druhově charakteristického habitu ošetřovaného jedince a maximálním přizpůsobení velikosti a tvaru koruny, funkčním požadavkům stanoviště.

- **Obvodová redukce koruny** – řez za účelem snížení těžiště koruny vedoucí ke stabilizaci stromu s udáním o kolik % výšky koruny.
- **Lokální redukce** – redukce části koruny.
- **Lokální odlehčení** – částečná redukce defektní větve nebo části koruny.
- **Úprava podchodné/podjezdové výšky** – vyzdvižení spodní části koruny bránící provozu

Instalace bezpečnostních vazeb – na staticky oslabené stromy s upřesněním typu a počtu instalovaných vazeb

Asanace – kácení stromu bez bližší specifikace použité technologie

Priorita zásahu – udává naléhavost provedení ošetření v časovém horizontu. Priorita zásahu závisí kromě celkového stavu stromu i na dopadové ploše, s nižší intenzitou provozu klesá urgentnost provedení zásahu.

- 0) Havarijní, nutné okamžité řešení
- 1) Ošetření nejpozději do 1 roku, řeší akutní problémy
- 2) Ošetření do 2-3 let
- 3) Ošetření do 3-5 let

Poznámka – upřesňuje navrhovaný zásah nebo významnou charakteristiku jedince.